

Innhold

1	Lovgrunnlag	3
1.1	Grunnlagsdokumenter	3
1.2	Sammenheng	3
2	Mål	4
2.1	Begreper	4
2.1.1	Kriser eller krisesituasjoner	4
2.1.2	Ulykker.....	4
2.1.3	Katastrofe	4
2.1.4	Tiltakskort.....	4
2.1.5	Prosedyre	5
3	Kommunens ansvar for helse- og omsorgstjenester	5
3.1	Virksomheter som omfattes av helseberedskapsplanen:.....	5
3.2	Kriseledelsens myndighet innen helseberedskapsplanen i Helse og mestring	5
3.3	Sentrale aktørers oppgaver og myndighet	6
3.3.1	Kommuneoverlegen.....	6
3.3.2	Virksomhetsledere	6
3.3.3	Organisering, ledelse og informasjon ved akutte hendelser/kriser:.....	6
3.3.4	Kommunikasjon i en beredskaps-/krisehåndteringssituasjon	6
3.3.5	Beredskapsplaner og evakueringsplaner i virksomhetene	7
4	Organisering og ledelse	7
5	Samordning av planer	7
6	Utarbeidelse, godkjenning og revisjon	8
7	Forsyningssikkerhet og infrastruktur	9
7.1	Interne ressurser:	9
7.2	Eksterne tilgjengelige ressurser	9
7.2.1	Sykehuset i Vestfold.....	9
7.2.2	Nabokommuner/interkommunalt samarbeid	9
7.2.3	Sivilforsvaret, Forsvaret/Heimevernet.....	9
7.2.4	Frivillige organisasjoner og næringsliv	9
7.2.5	Politiet.....	9
7.2.6	Andre leverandører av helse-, omsorgs- og sosiale tjenester	9
8	Risiko- og sårbarhetsanalyse	10
9	Økonomiske konsekvenser	11
10	Kompetanse, opplæring og øvelser	11

1 Lovgrunnlag

Helseberedskapsplanen for Larvik kommune skal bidra til å sikre forsvarlig håndtering innen kommunens ansvarsområde; verne om liv og helse og bidra til at befolkningen kan tilbys nødvendig medisinsk behandling, pleie og omsorg ved store ulykker, kriser og katastrofer. Planen skal fastsette både hvordan nødvendige beredskapsforberedelser og håndtering av ekstraordinære hendelser skal ivaretas, i tillegg til å plassere ansvar for disse.

1.1 Grunnlagsdokumenter

Relevante dokumenter, lover og forskrifter:

[Lov om helsemessig og sosial beredskap \(helseberedskapsloven\)](#)

[Lov om vern mot smittsomme sykdommer \(smittevernloven\)](#)

[Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester mm \(helse- og omsorgstjenesteloven\)](#)

[Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen \(sosialtjenesteloven\)](#)

[Lov om helsepersonell mv. \(helsepersonelloven\)](#)

[Lov om spesialisthelsetjenesten m.m \(spesialisthelstjenesteloven\)](#)

[Lov om pasient- og brukerrettigheter](#)

[Lov om helseforetak m.m. \(helseforetaksloven\)](#)

[Lov om særlige rådgjerder under krig, krigsfare og liknende forhold \(beredskapsloven\)](#)

[Lov om kommunal beredskapsplikt , sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret \(sivilbeskyttelsesloven\)](#)

[Forskrift om krav til og organisering av kommunal legevaktsordning, ambulansetjeneste, medisinsk nødmeldetjeneste mv. \(akuttmedisinforskriften\)](#)

[Lov om matproduksjon og mattrygghet mv. \(matloven\)](#)

[Lov om strålevern og bruk av stråling \(strålevernloven\)](#)

[Kgl. res. om atomberedskap](#)

[Nasjonal Helseberedskapsplan](#)

[Forskrift om krav til beredskapsplanlegging og beredskapsarbeid](#)

[Veileder for psykososiale tiltak ved kriser, ulykker og katastrofer – IS – 1810](#)

1.2 Sammendrag

Helseberedskapsplanene består av til sammen 6 planer, som beskriver hvordan kommunen er forberedt til å møte kriser og katastrofer.

Del A: Administrativ del beskriver roller og ansvar for beredskapsarbeidet, og for arbeid i kriser og katastrofer. Her er lover og forskrifter som beskriver kommunenes ansvar listet opp. Ulike begreper som knyttes til beredskap er forklart, samt de grunnleggende beredskapsprinsippene. Planen beskriver hvordan innholdet skal evalueres og ajourføres, og hvordan organisasjonen skal øves. Det følger også en kort beskrivelse av Risiko- og sårbarhetsanalysen som ble gjort mars 2023, med hvilke uønskede hendelser som er identifisert og hvilke tiltakskort som er laget på bakgrunn av dette.

Del B: Operativ del er et internt arbeidsdokument under kriser som gir nødvendige instruksjoner for på kort tid å kunne mobilisere personell og materiell ved uønskede hendelser. Her er Helse og mestring sin beredskapsledelse, evakueringsplaner for institusjoner og andre boliggrupper der kommunen yter

tjenester. Planen inneholder også oversikt over reservestrøm for sykehjemmene og beskrivelse av hvordan legetjenesten kan omdisponeres ved kriser og katastrofer.

Del C: Plan for psykososial beredskap beskriver lovforankring, ansvar, prinsipper og organisering der det er behov for akutt psykososial bistand.

Del D: Smittevernplan gir en overordnet beskrivelse av arbeid innenfor smittevern i kommunen, ved å vise til ansvarsforankring ved lov, tilgjengelige ressurser i kommunen og samarbeidende ressurser utenfor kommunen samt beskrivelse av arbeid i daglig virke og i en beredskapssituasjon. Planen belyser generelle utfordringer som smittevern i vår kommune omfatter, og skal videre sikre at lovens krav til kommunens smittevern oppfylles, og at vi får en god samordning av tiltak og ressurser.

Del E: Plan for pandemisk influensa beskriver grunnprinsipper som omhandler pandemisk utvikling, konsekvens av sykdom, prioritering av vaksinasjon og eventuell antiviralia og gjennomføring av vaksiner.

Del F: Pandemiplanen ble laget i 2022 og beskriver scenarier ved utvikling av en pandemi, TISK-arbeid (testing, isolering, sporing og karantene) og vaksinasjon av mange der vi ikke har vaksiner eller antiviralia i starten. Denne planen er basert på erfaringer fra koronapandemien.

2 Mål

Formålet med helseberedskapsplanen er å verne om liv og helse, og bidra til at alle som bor eller oppholder seg i kommunen får nødvendig helsehjelp også ved kriser og katastrofer.

[Lov om helsemessig og sosial beredskap \(helseberedskapsloven\)](#) gjelder for personell som tjenestegjør i virksomheter som loven omfatter. Virksomheter som loven gjelder for er beskrevet i lovens §1–3.

2.1 Begreper

2.1.1 Kriser eller krisesituasjoner

Kriser eller krisesituasjoner er dramatiske eller potensielt traumatiserende hendelser som kan true eller svekke viktige funksjoner og verdier hos enkeltpersoner, familier eller lokalsamfunn

2.1.2 Ulykker

Ulykker er uventede eller potensielt traumatiserende hendelser som kan ramme menneskers liv og helse.

2.1.3 Katastrofe

Katastrofe er uventet og potensielt traumatiserende hendelse av større omfang der mange mennesker rammes samtidig, og der antall rammede personer med hjelpebehov i en periode overskrider de tilgjengelige ressursene som finnes i nærområdet av katastrofen.

2.1.4 Tiltakskort

Tiltakskort beskriver tiltak ved hendelser med høy hastegrad. Tiltakskortene oppbevares lett tilgjengelig på en kjent plass for alle ansatte. Formuleringene er korte og konsise og

beskriver nødvendige tiltak når hendelsen oppstår. Til grunn for tiltakskortet ligger en risiko- og sårbarhetsanalyse og i noen tilfeller en prosedyre.

2.1.5 Prosedyre

Prosedyrer utgjør en del av kommunens kvalitetssystem og lagres i TQM. En prosedyre er bygget opp etter en vedtatt mal og inneholder en beskrivelse av hvordan en arbeidsoppgave skal utføres. Prosedyren er mer omfattende enn et tiltakskort. Til en prosedyre følger linker til andre relevante dokumenter, som for eksempel et tiltakskort.

3 Kommunens ansvar for helse- og omsorgstjenester

Ansvarsfordelingen og kriseorganiseringen hviler på følgende grunnleggende beredskapsprinsipper:

Ansvar: den som har ansvaret i en normalsituasjon har også ansvaret ved ekstraordinære hendelser.

Likhet: den organisasjonen man opererer med under kriser, skal være mest mulig lik den man har i det daglige.

Nærhet: en krise skal håndteres på lavest mulige effektive nivå.

Samvirke: alle involverte parter har et selvstendig ansvar for å sikre best mulig samvirke i arbeidet med forebygging, beredskap og krisehåndtering.

I ekstraordinære situasjoner skal kommunen også kunne:

- Fremme helse og forebygge sykdom, skade og lyte
- Forebygge og behandle sosiale problemer
- Diagnostisere og behandle sykdom, skade og lyte
- Gi pleie og omsorg i institusjoner, boliger med heldøgns bemanning og i egne hjem
- Gi hjelp ved ulykker og andre akutte situasjoner
- Sørge for psykososial oppfølging etter ulykker, kriser og katastrofer
- Opprette evakuerte- og pårørendesenter (EPS)

3.1 Virksomheter som omfattes av helseberedskapsplanen:

- Arbeid og aktivitet
- Hjemmetjenester
- Larvik helsehus
- Psykisk helse og avhengighet
- Sykehjem
- Tjenester for funksjonshemmede
- Barne- og familietjenester, avdeling Helsesykepleiertjenesten

3.2 Kriseledelsens myndighet innen helseberedskapsplanen i Helse og mestring

- Innkalle det personale det er behov for ut fra aktuell hendelse og behovsanalyse.

- Iverksette og forberede beredskapsarbeid og innsats i henhold til oppsatte beredskapsplaner.
- Koordinere beredskapsinnsatsen innen ansvarsområdet, der overordnet beredskapsledelse ikke er etablert.
- Pålegge ansatte nødvendig overtid og/eller skiftarbeid etter fullmakt fra kommunedirektøren, og rekvirere eventuelt mer personell
- Kjøpe inn/leie inn utstyr og driftsmidler personale måtte ha bruk for i en enkelt situasjonen etter fullmakt fra kommunedirektøren.

3.3 Sentrale aktørers oppgaver og myndighet

3.3.1 Kommuneoverlegen

- Gi råd om helsemessige aspekter og problemstillinger.
- Ha oversikt over medisinskfaglige ressurser i en krisesituasjon, i tillegg til å bidra med å prioritere og styre disse.
- Koordinere tiltak innen helse- og omsorgstjenesten sammen med beredskapsledelsen, med særlig fokus på samhandling mellom forvaltningsnivåene.
- Er en del av kommunens sentrale krisestab.
- Bidra til å utforme en samlet kommunikasjonsstrategi sammen med kommunikasjonsavdelingen i kommunen.

3.3.2 Virksomhetsledere

- Ivareta løpende oppgaver og ansvar i henhold til ordinær delegasjon fra kommunalsjef og ansvar i en krisehåndteringssituasjon.
- Ivareta og gjennomføre ekstraordinære tiltak etter melding fra kriseledelsen som følge av denne planen, eventuelt i tillegg til kommunens øverste kriseledelse.
- Lede og koordinere krise- og beredskapsarbeidet.
- Lede virksomhetens egen kriseledelse.
- Der virksomhetsleder deltar i sentral kriseledelse, må definert stedfortreder overta denne funksjonen i kriseledelsen.

3.3.3 Organisering, ledelse og informasjon ved akutte hendelser/kriser:

Nivå 1: Kriseledelsen Larvik kommune ved ordfører/kommunedirektør

Koordinering: kommunedirektøren

Nivå 2: Helse- og mestrings sin kriseledelse

Koordinering: Kommunalsjef/stedfortreder

Nivå 3: Virksomhetenes kriseledelse

Koordinering: Virksomhetsleder/stedfortreder

3.3.4 Kommunikasjon i en beredskaps-/krisehåndteringssituasjon

Det er kommunalsjefen eller kommuneoverlegen som uttaler seg til media, eller den de utpeker som sin stedfortreder.

Etablert kriseledelse i virksomheten skal sørge for at informasjon i krisesituasjoner gis hurtig og korrekt til:

- Kommunikasjonssjefen i kommunen
- Kommunale virksomheter
- Rammede/involverte i krisen
- Pårørende

For mer detaljert beskrivelse av krisekommunikasjon, se TQM-ID 14622: Plan for krisekommunikasjon, Larvik kommune.

3.3.5 Beredskapsplaner og evakueringsplaner i virksomhetene

Hver enkelt virksomhet skal utarbeide egen beredskapsplan. Virksomhetsleder har ansvar for at virksomhetenes beredskapsplan blir utarbeidet, gjort kjent for de ansatte i virksomheten og revidert jevnlig – ved øvelser, uønskede hendelser og minimum hvert fjerde år. Alle institusjoner skal ha oppdatert evakueringsplan i tilfelle brann eller teknisk svikt. Det samme gjelder virksomhetene som yter tjenester til hjemmeboende – at de har oversikt over beboere som trenger assistert evakuering.

[Kart over de ulike institusjonene/lokasjonene i kommunen, samt ringene i virksomhet hjemmetjenester.](#)

4 Organisering og ledelse

Kommunalsjef/stedfortreder eller virksomhetsledere som får melding om en oppstått krisesituasjon, har myndighet til umiddelbart å kunne iverksette nødvendig innsats etter denne planene.

Denne planene iverksettes også:

- på anmodning fra sykehus eller politi for å bistå i redningsarbeid i region/fylke
- ved interne hendelser i helse- og omsorgstjenesten som reduserer virksomhetens evne til å yte helse- og sosialtjenester. Dette gjelder ved:
  - Stort fravær eller annet omfattende fravær av personell
  - Omfattende svikt i leveranse av basis- og forbruksvarer i tillegg til medisiner til drift av helse- og omsorgstjenester

5 Samordning av planer

Beredskapsplanene i Larvik kommune er bygget på hverandre. Den overordnede beredskapsplanen omhandler hele kommunen. Helseberedskapsplanene omhandler helsetjenester som skal ytes ved kriser og katastrofer. Videre har virksomhetene og

avdelingene sine lokale beredskapsplaner, så tjenestene kan tilpasses den enkelte uønskede hendelse som oppstår.

Virksomhetenes beredskapsplaner skal inneholde:

- Oversikt over virksomhetens kriseledelse
- Varslingsplan for å kalle inn ansatte, faste og ofte brukte vikarer
- Byggetegninger av institusjoner, bofellesskap og personalbaser, med anvisning til nødutganger, leveres også til brannvesenet
- Evakueringsplan og oversikt over alternative steder og lokasjoner som det skal eller kan evakueres til
- Prosedyrebeskrivelser ved langvarig bortfall av strøm og ved omlegging av drift, ved ekstraordinær driftsbelastning/reduert driftskapasitet
- Rutiner ved bortfall av Profil/andre elektroniske fagprogrammer/nøddjournal

Alle planer som skal brukes i ekstraordinære situasjoner/ved kriser må være i papirutgave i tilfelle strømsvikt, og oppbevares og ajourføres i henhold til egne prosedyrer i virksomheten/avdelingene.

6 Utarbeidelse, godkjenning og revisjon

Planen godkjennes av kommunalsjef for Helse og mestring, kommunedirektør og legges frem til kommunestyret for orientering/gjennomgang.

Innholdet i planen skal evalueres og ajourføres:

- Etter hver gang hele eller deler av planen har vært i bruk. Ansvar: Kommunalsjef Helse og mestring
- Revideres minimum én gang hvert fjerde år. Ansvar: Kommunalsjef Helse og mestring. Siste systemrevisjon utført: 2023
- Varslingsplanene knyttet mot denne planen revideres årlig (per 1.juni). Ansvar: Virksomhetsledere.

For virksomhetenes beredskapsplaner gjelder denne rutinen for evaluering og ajourføring:

- Etter hver gang hele eller deler av planen har vært brukt. Ansvar: Virksomhetsleder
- Minimum én gang hvert fjerde år. Ansvar: Virksomhetsleder
- Varslingsplanene og personelloversikter som ikke er tilknyttet Gat (ressursstyringsverktøy) revideres minst én gang i året i forbindelse med «Ledelsens gjennomgang» (pr. 1. juni). Ansvar: Virksomhetsleder

7 Forsyningssikkerhet og infrastruktur

7.1 Interne ressurser:

I henhold til lov om helsemessig og sosial beredskap skal virksomheter som kan tilby materiell, utstyr, transport og tjenester av betydning for helse- og omsorgstjenestene kunne aktiveres, jfr overordnet beredskapsplan Larvik kommune.

7.2 Eksterne tilgjengelige ressurser

7.2.1 Sykehuset i Vestfold

Ved behov for samarbeid og bistand fra spesialisthelsetjenesten kontakter kommunalsjef/kommuneoverlege Sykehuset i Vestfold ved kontaktperson/kriseberedskapsleder.

Aktuelle innsatsområder:

- Ambulanse og transporttjenester
- Personellbistand
- Materiell, fast eiendom, rettigheter og løsøre
- Smittevern bistand

7.2.2 Nabokommuner/interkommunalt samarbeid

Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester §1-6 sier blant annet:

«Dersom forholdene tilsier det, skal helsetjenesten i kommunen yte bistand til andre kommuner ved ulykker og andre akutte situasjoner. Anmodning om bistand fremmes av den i kommunen som har bistandsbehovet». Slik anmodning fremmes av kommundirektør/ordfører.

7.2.3 Sivilforsvaret, Forsvaret/Heimevernet

Se beskrevne prosesser og rutiner i overordnet kriseberedskapsplan Larvik kommune, operativ del, kapittel 4.1.

7.2.4 Frivillige organisasjoner og næringsliv

Se beskrevne prosesser og rutiner i overordnet kriseberedskapsplan Larvik kommune, operativ del, kapittel 4.2

7.2.5 Politiet

Se beskrevne prosesser og rutiner i overordnet kriseberedskapsplan Larvik kommune, operativ del, kapittel 4.1.

7.2.6 Andre leverandører av helse-, omsorgs- og sosiale tjenester

Andre leverandører av helse- og omsorgstjenester omfattes av lov om helsemessig og sosial beredskap og inngår i kommunens beredskapsplanlegging.

I Larvik er disse virksomhetene satt opp innenfor denne gruppen:

- Det nasjonale aldershjem for sjømenn i Stavern
- Spesialsykehuset for rehabilitering i Stavern
- Fastlegekontorer i kommunen
- Privatpraktiserende fysioterapeuter
- Distriktpsikiatrisk senter Vestfold, Sør, Furubakken
- Spesialisthelsetjenestene i kommunen
- Apotek i kommunen
- Bedriftshelsetjenester i kommunen
- Private omsorgsleverandører

8 Risiko- og sårbarhetsanalyse

Kommunen utarbeider og oppdaterer risikovurdering og sårbarhetsanalyser (ROS-analyse) for større hendelser, jf. overordnet ROS for hele kommunen. Utvikling og oppdatering av ROS-analyser er en kontinuerlig prosess, som foregår på ulike nivåer i organisasjonen. Kommunalsjefen i Helse og mestring har ansvar for gjennomføring av samlet overordnet ROS for Helse- og mestringsområdet, samtidig med revisjon av helseberedskapsplanen. Siste ROS er utført våren 2023. Neste planlagte overordnede ROS i Helse og mestring er innen høsten 2027. Ansvar: Beredskapskoordinator Helse og mestring.

Helse og mestring sin samlet ROS ligger som eget dokument i kommunenes kvalitetssystem (TQM), der det beskrives sannsynlighet for at uønskede hendelser inntreffer, og hvilke konsekvenser det kan gi dersom det skjer i vårt tjenesteområde. På bakgrunn av dette er det utarbeidet tiltakskort, og i tillegg iverksatt forebyggende og skadebegrensende tiltak. Tiltakskortene ligger i egen mappe i TQM som heter tiltakskort (under beredskap).

ROS utført mars 2023 identifiserte 20 uønskede hendelser, fordelt innen disse grupperingene:

- Bortfall eller forurensning av vann, institusjon
- Helt eller delvis bortfall av nettverk/EKOM
- Bortfall strøm – både for institusjoner og bilparken
- Fravær av varmekilder, institusjon
- Vanskelig fremkommelighet el-bil (vinter eller andre naturhendelser)
- Opprettelse av kommunesykehus
- Pasientsensitiv informasjon på avveie
- Personellmangel
- Smitteutbrudd og pandemi
- Svikt i levering av mat eller medisiner
- Vannlekkasje institusjon

- Tap av vann hjemmeboende

På bakgrunn av disse, er det laget en oppfølgingsplan over de neste årene for å komme med tiltak på hendelsene.

Hver virksomhetsleder har ansvar for gjennomføring av risikovurdering og sårbarhetsanalyser i egen virksomhet.

9 Økonomiske konsekvenser

Både ordfører og kommunedirektøren har egne fullmakter ved en krise, og bestemmer hvilke tiltak som skal iverksettes for å redusere faren for at uønskede hendelser skjer og redusere konsekvensene når slike hendelser likevel har skjedd. Se overordnet beredskapsplan, kapittel 1.5.

10 Kompetanse, opplæring og øvelser

Det er utarbeidet en egen prosedyre for opplæring i helseberedskapsplanen, for virksomheter i Helse og mestring (TQM-ID 5008).

Prosedyren beskriver et eget felles øvelsesprogram for trening og utprøving av kommunens helseberedskapsorganisering og tiltaksapparat. Annethvert år skal det øves i hele eller deler av beredskapsplanen. Ansvar for slikt program, planlegging og gjennomføring er tillagt kommuneoverlege samfunnsmedisin i samarbeid med Helse og mestrings kriseledelsesgruppe.